

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XV. Quod anima, quæ proficere cupit, ab initio viæ purgativæ usque
ad omnimodam viæ unitivæ perfectionem, semper debeat eadem
exercitia frequentare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

ORATIONIS MENTALIS.

59

tota in amorem resoluta, toto corde in divinam unionem anhelat, & ad instar cœci mensæ affidentis, ea, quæ apponuntur videre quod immodo negligens, comedere & pastu illo cordis divini saturati magis exoptat.

Notandum tamen hic est, quamvis hoc, quod diximus, viæ hujus præcipuum sit exercitium, nequaquam tam illa, quæ circa specialem Dei & Christi Domini Redemptoris cognitionem, & maximè ipsius erga nos amorem, virtutumq; imitacionem versantur, omitti omnino debet. Quia in modo quando anima obrepuisse se ferenter, divini amo: is ignem particularibus illis meditationum, & virtutum exercitiis, quasi minutulis quibusdam lignis excitare conabitur, qui mox, ubi inasferit, omisisti itis particularium moritorum confiderationibus, anagogicos actus frequenter eliciat, donec quadam fani DEI languens stictique exæstuans, intercalais hisce actibus per actum amoris continuatum, & puram quandam simplicemque DEI contemplationem, usque ad perfectam cum DEO unionem pertransire.

Nonnunquam quoque interrumpenda erit affectum istorum anagogicorum frequentia, nemini vi suâ vites & caput debiliter, atque etiam ne forte quis omisso virtutum moralium exercitio, se omnino vacuum, & à fine suo longè reperiatur remotum & alienum. Necesse itaque erit, ut subin de cœbris virtutum actibus, maximè humilitatis, resignationis, gratitudinis, respiciens in authorem fidei JESUM Christum, eis confidere, ejusq; æ mores in se exprimere studet; & charitatis illius infinitæ modum ruminet, ac diligenter expendat; sicqu: cum ad pristina amoris unitivi exercitia redire voluerit, se magis DEO assilicatum, magisq; ē ad unionem transformationemq; de divinitum dispositum, non sine magna cordis sui voluntate repetiet. Illi vero, q; i: vicatum studium omnino prætermittunt, corpore quodam, otio: que ita redduntur hebetes & dissoluti, ut cum sibi persuadeant ad intimam tele cum DEO unionem, veramque pervenisse tranquillitatem, pleni tamen amore proprio, verisq; eæ carentes virtutibus, quam longissime à scopo dstant. Bina igitur hæc exercitia amoris unitivi, & virtutum eam perfecta suipius mortificatione, proposita sibi viâ Domini nostri JESU Christi vivi omnis perfectionis exemplaris, alternanda sibi erunt, & viceissim renovanda. Hanc exercitorum unitatis & virtutum vicissitudinem, mystici vocant renovationem operis & unionis, q; i: fit partim DE Operis amoris unionem inhaerendo, partim vero virtutum actionibus studiendo.

Dubios denique hæc via unitiva perficitur. Primum est perfecta per contritionem, mortificationem, omnimodam abnegationem, abstractionem ab omni omnino tei creatæ delectatione, per veram cordis puritatem aversio: cum anima omnibus rebus mundanis, cunctisque creaturis renuncians, & in æternum valēdicens renuit, inquit cum Psalmista, consolari anima mea. Et, Ecce longe fugiens, & mansi in solitudine. Et cum Job: subspendit elegit anima mea, & morte omnia offa mea, &c. hisce verbis omnes mundi delicias, voluptates, omnemque humanae vitae conversationem, & consolationem à se re jiciens. Secundum est medis alpirationibus, exercitiisq; supra allatis anima in DEUM conversio. Atque isti sunt duo poli, inter quos continua vita Domini nostri JESU Christi meditatione, & contemplatione, ut supra diximus, in hac via unitiva incedere deber anima. Summoperè etiam juvabunt ad assequendam

unionem: Ptimò fugere omnem humanam consolationem. Secundò pati quæcumque adversa. Tertiò, tacere intus & foris. Quartò, abnegare se in omnibus. Quintò, omnino te divine voluntati & beneplacito resignare, & hæc brevissima & compendiosissima ad unionem acquirendam & conservandam via.

C A P V T XV.

Quod anima, quæ proficere cupit, ab initio via purgativa usque ad omnimodam viæ unitivæ perfectionem, semper debeat eadem exercitia frequenter.

VNA inter præcipias exigui in spirituali vita progressus caussas, est crebra exercitorum mutatio, nimirum inconstans in corporis relinquentiis, & in novis amplectendis facilias. Unde fit, ut plura diversaque prosequentes, hodie hoc, cras aliud, perendie illud, in fine anni nihil reperiuntur apprehendisse. Similes ipsis, qui vulneribus suis diversa adhibentes emplastra, dum nullum vim suam exercere sinunt, nunquam sanantur. Nam dum qualilibet devotionis auram gustare volunt, & in qualibet quod arrider verbo affectu querunt, proprii obliviscuntur exerciti. Idem ipsis contingere solet, quod ipsis, qui diversi generis vina prægustantes, nullum tamen prelio comparatum, secum in usus suos abducunt: dum enim sic passim sua singulis gustibus accommodan exercitia, ubi post multos annorum labores, sui profectus rationem instituit, nihil se secomparasse reperiunt, sed virtutibus plane vacuos, & bonorum morum habitibus omnino defictos, ac multis exorditis, fine ulli vero viæ spiritualis principiis & fundamento confuso. Omnis etiam dilectionis, quæ stabilis in oratione perseverans præmium est, expectese, non sine magno dolore & confusione, sive etiam animi abjectione experientur.

Quapropter necessarium existimat, b. evitare declarare, q; i: modo ab ipsis viæ purgativa primordiis, usq; ad omnimodam viæ spiritualis perfectionem, eadem fructuose possint & debeat continuari exercitia. Prius tamen ex superioribus repetendum erit, quod unaquæque predicatorum viatum, tria præcipua habeat exercitia: puritatis, felicitatis, lucis, & amoris, ita inter se subordinata, ut in tribus hisce statibus magis magisque perfectè eadem exerceantur. Si enim tem ut in se est consideremus, hi tres status ad unum, idemque justitiae & perfectionis Christianæ finem dirigitur: nihilominus tamen eos distinguimus, secundum maiorem minoremq; ē ab eodem fine distantiam exercitorum, & effectuum gratia augmentum & profectum. Sic Philippii in & sancti Patres eandem virtutem moralē tristitiam dividere, in politicam, purgativam, & purgati animi: idque non aliam ob causam, quam propter maiorem minoremve perfectionem, quam in uno potius, quam in alio ejusdem specificæ virtutis actu repetiri constat. Nam licet eadem omnino sit prudentia politica, purgativa, & purgati animi: idque non aliam ob causam, quam

quam propter maiorem minoremve perfectionem, quam in uno potius, quam in alio ejusdem specificæ virtutis actu repetiri constat. Nam licet eadem omnino sit prudentia politica, purgativa, & purgati animi: idque non aliam ob causam, quam

Quem.

Psal. 76. Inquit cum Psalmista, consolari anima mea. Et, Ecce longe

Psal. 54. gavi fugiens, & mansi in solitudine. Et cum Job: subspendit elegit anima mea, & morte omnia offa mea,

Job. 7. &c. hisce verbis omnes mundi delicias, voluptates, omnemque humanae vitaे conversationem, &

consolationem à se re jiciens. Secundum est medis alpirationibus, exercitiisq; supra allatis anima in DEUM conversio. Atque isti sunt duo poli, inter quos continua vita Domini nostri JESU Christi meditatione, & contemplatione, ut supra diximus, in hac via unitiva incedere deber anima. Summoperè etiam juvabunt ad assequendam

Quemadmodum quoque in accretione corporali, idem homo qui nascitur, idem adolescit, idem ad virile pervenit robustus, & maturitatem: etates tamen & perfectiones eorum multum inter se discrepant.

His ita praesuppositis, ostendamus nunc, quae potissimum ea sint exercitia, quae ab initio conversionis usque ad vitam finem perseveranter continari possint ac debent, ad quae tanquam ad certas stationes recurrens anima, reliquorum operum suorum seriem debito modo ordinare possit. Neque enim aliud intendimus, quam firmas, fixasque præfigere columnas, & bases, quibus innixum spiritualis aedifici fundamentum, in perfectionis celestis fastigium & culmen exurgat. Eae tres sunt, quatuor prima est puritas sive purgatio, quae nihil aliud est, quam continuum noxia omnia, quae contra veram puritatem ac munditudinem cordis in omni statu occurruerunt impedimenta, tollendi studium: Quod consistit in vera peccatorum contritione, sui ipsius abnegatione, passionum mortificatione, omnium curarum inutilium imaginumque abstractione, usque dum illud de nobis dici possit; Beati mundo corde quoniam ipse DEUM videbunt. En itaque, lector charissime, exercitium puritatis sive purgationis, quod à primo conversionis tunc die, usque ad ultimum vitæ tuæ, continuo prosequi debes: quantumcunque enim quis perfectus sibi videatur, semper tamen habebit in hac mortali vita quod mortificet, quod purget, quod supererit & expugnet, nec unquam deerent ei, qui auferat impedimenta.

Secunda vitæ spiritualis columna, continuumque ad quod recurrere debemus exercitium, est lux, cognitio nimirum Iai ipsius, & cognitio DEI: in quibus duobus universam Christianam philosophia & perfectionem, s. Augustinus complexus est his ad hoc utens terminis: *noverim me, noverim te.* Et s. Franciscus. *Quiesce Domine, & quis sum ego?* Hæc itaque cognitio initium sumit in via purgativa, & in omnibus continua viis, maiorem temperem acquirit perfectionem.

Primo liquidem peccata nostra, eatumque turpitudinem, nostramque erga DEUM ingratitudinem agnoscimus. Deinde ipsum quoque DEUM ex misericordie, justitiaeque, præcipue vero acerbissimum dolorum Christi Domini affectuosa & compassiva consideratione cognoscimus. Hæc autem vitæ purgativa imperfecta cognitio, in illuminativa in virtutem translatum humilitatem, desideriumque proprii contemptus. Dei quoque notitia, que antea erat quasi rudit & animalis, & infantum spiritualium propria, crescit innumerabilium ipsius perfectionum contemplatione, & præcipue meditatione, & imitatione virtutum omnium, eminentissime in sacraissima Christi Domini humanitate resplendentium. Ac tandem in via unitiva, illa sui ipsius cognitio in tantum ex crescente, ut anima nostra seipsum profundissime humiliata, ab omnibus contemni, despici, pro nihilo haberi, quinimum si fieri posset seipsum annihilare concupiscere, & summo studio, omnem ignorantiam occasionem querat, maximaque exultatione omnem honoris propriae jacturam perficerat: tanto enim perfectius seipsum anima cognoscit, quanto amplius in DEI cognitione perfectitur: quæ profectò DEI cognitio, hæc in via multo quam in precedentibus purior & perfectior; in sublimiore ipsius DEI contemplationem, sive notitiam assurgit.

Tertia denique columna, sive perpetuum exer-

citum est amor, ad quem cetera omnia, tanquam in finem ordinantur. Hic in via purgativa adhuc impurus, imperfectus, & quodammodo mercenarius; per actus attritionis, sive contumelias exerceri solet. In illuminativa vero à passionum nostrarum inquinamentis magis depuratur, & cum ipsa cognitione magis perfectitur. Ad denique cum in via unitiva ita multo nobilior & eminentior sit cognitio, multo quoque ferventer & ardenter est illius amor. Atque ita unus idemque amor, in via purgativa adhuc repidus, aut saltē sensibilis & impurus; in illuminativa fervet in unitiva omnibus contraria devictis & expulsis, exardest. Eodem modo quo idem calor lignum primò remissè calefacit, postea intensitatur, & eouique augetur, ut lignum in ignis formam transmutetur. Quis autem est iste calor, nisi de quo loquimur, amor? qui eouique excedeat, usque dum felicissimâ metamorphosi hominem in DEUM convertat & transformet.

Portò in multiplici affectuum horum exercitorum varietate, illos feligere poterit anima, qui uberioris devotionis sensum cauare solent, vel à quibus, consideratâ offici, vel persona qualitate, majorem in se profectum vel subditudinem emanatur confidit.

Advertisendum est consequenter, quoniamcumque quis in harum viarum exercitu faciat progressus, nunquam tamen priora esse deferenda, sed debito modo & ordine posterioribus conjungenda: Quinidem quanidem plus proficit, tanto perfectius priora continuare deberet. Exempli gratia, contritio & sui ipsius cognitio, & abominatio, quae sunt viæ purgativa, nequaquam in posterioribus viis omituntur, sed perficiuntur. Similiter passionum mortificatio & virtutum acquisitione, quae ad viam illuminativam spectant, multo ferventer & perfectius in via unitiva debent exerceri.

Ex quibus omnibus manifestò appetit, quomodo per totam spiritualem viam eadem exercitorum series continuari & levare possit; in modo ipsis eadem esse omnium viarum exercita, solum inter se majori minorive perfectione distincta.

C A P V T XVI.

& ultimum,

Omnia trius predicatorum viarum exercititia ad duo potissima reduci posse.

OMNIA, quæ superius pertractavimus, brevitas gratia reduci possunt ad duo exercitorum genera; quæ sunt motus quidam sive actus voluntatis interni, duos contrarios terminos, veluti duos polos respicientes. Unus in aversione, alter in conversione constituit. Aversionem intellige ab omni peccato, delectatione, gula, sollicitudine, & inordinato cuiuscumque creature affectu. Conversionem vero ad bonum, ad Deum, ad virtutum exercitiam. Aversio constituit in vera compunctione, & omnimoda terum omnium, quibus perfecta cordis puritas impedit potest, abnegatione; Convertio autem in stabilitud DEUM adhesione, amore, unione.

Ad hæc duo, universa vitæ spiritualis substantia & perfectio, compendio quodam reducuntur; ut qui hæc diligenter exercitari, brevissimo tem-

pore